

Alma fajtabírálat

2017. január 18.

Alma fajtabírálat 2017. január 18.

Az alma az a különleges növény, ahol a magas táplálkozás élettani értékek együtt jelennek meg a kiemelkedő élvezeti értékekkel. Az alma fajtaújdonosságok fogyasztási és élvezeti értékéről érzékszervi bírálatok során győződik meg minden évben a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH). A NÉBIH fajtavizsgálati állomásain, ellenőrzött és egységes körülmények között kerülnek előállításra a vizsgálat alapjául szolgáló minták. Ezúttal a hatóság a NÉBIH fajtavizsgálati állomásairól és a hazai ültetvényekből származó minták alapján lakossági kóstoltatáson ismerteti meg vásárlókkal az alma értékeit.

Bírált fajták:

Almafajta	Minta származása	Bírálat
Fuji	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	standard
Fujion	termelő	rezisztens
Gloster	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	standard
Golden Delicious	termelő	standard
Granny Smiths	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	standard
Isaac	termelő	rezisztens
MR-15 (fajtajelölt)	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	rezisztens
MR-16 (fajtajelölt)	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	rezisztens
MR-17 (fajtajelölt)	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	rezisztens
Rodonit	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	rezisztens
Karneol	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	rezisztens
Orion	termelő	rezisztens
Sirius	Pölöske Fajtakísérleti Állomás	rezisztens
Smeralda	termelő	rezisztens
Rozela	termelő	rezisztens

Az érzékszervi bírálat

A gyümölcs érzékszervi bírálatok során bíráló bizottságot hívunk össze. A bírálat megnyitását követően a bírálók szabadon, kötött sorrend nélkül tekinthetik meg a mintákat és értékelhetik azokat. A fajtákat „laikus” almakedvelők is megkóstolják, így árnyaltabb képet kaphatunk egy-egy fajta kedveltségéről.

A bírált tulajdonságok:

- összhatás,
- szín ,
- méret, alak,
- gyümölcs húsállomány ,
- illat, íz,
- héj

Fajtakínálat

A Nemzeti Fajtajegyzékre kerülő fajtajelöltek évről évre bizonyítják, hogy számos különböző fogyasztói kör igényének kielégítésére alkalmasak, amelyek felölik valamennyi hazai almafogyasztó korosztályt. Az édestől a savas íz világig, a roppanó húsállománytól az olvadó húsú fajtákig mindenki megtalálhatja hazai kínálatból kedvelt alma típusát.

A hazai almatermesztés rendkívül gazdag fajtakínálatra támaszkodhat. A széles választékból a fajtahasználat két határozott irányvonala emelkedett ki a rendszerváltás óta eltelt két és fél évtized során:

- egyrészt az ellenálló, úgynevezett rezisztens almafajták termesztése,
- másrészt a vásárlók által jól ismert és közkedvelt alapfajták gazdaságilag értékesebb változatainak termesztése.

Rezisztens almafajta-újdonságok

A rezisztens almafajta-újdonságok a fajta-előállítás leginnovatívabb irányzatai ma világszerte. A világ fajtapiacán megjelenő fajta újdonságok fele ebbe a körbe tartozik. Csökkentett vegyszerhasználatot tesznek lehetővé, ökológiai- és bio termesztésre különösen alkalmasak. Ez a környezetet kevésbé terhelő technológiák bevezetése mellett, még egészségesebb gyümölcs termelését teszik lehetővé. A haza nemesítők és szaporítóanyag előállítók tevékenységének köszönhetően ma a hazai termesztők rendelkezésére állnak a legértékesebb ellenálló fajták, így az ökológiai termesztésben vezető európai almafajtáktól egészen a hazai multirezisztens hibrid fajta újdonságokig. Összesen 24 ilyen fajtaival gazdagodott a NÉBIH által vezetett Nemzeti Fajtajegyzék az utóbbi évek során. A rezisztens fajtáknak a szaporítóanyaga jellemzően hazai faiskolákból kerül a magyarországi ültetvényekbe. Az itt termelt alma változatos formában kerül a hazai vásárlók asztalára. Az egészséges gyümölcsöt minden korosztály élvezheti, friss gyümölcs vagy ivólé formájától egészen a bébiételekig.

Fajtakísérleti állomás

Az alma fajtakísérleteket végrehajtó állomáson együtt található meg a különböző hazai és európai alma nemesítők fajtái, a fajtavizsgálati és a referencia parcellákban. Fajtabemutatók során a hazai termelők egy helyen tekinthetik meg és szerezhetnek személyes tapasztalatot a vizsgált fajtaújdonságokról, hazai termesztési körülmények között.

A hazai termelők rendelkezésére álló fajtakínálatban számos célfajta található. Ezek hatékonyan megalapozzák mind a friss fogyasztásra, mind a feldolgozásra szánt célültetvények létesítését. Ezen túlmenően 31 tájfajta és 22 nosztalgiafajta, elmúlt 4 év során történt regisztrációja segíti a hazai almatermesztés regionális értékeinek megőrzését, alternatív piacok, termesztési módok fejlődését.

Hazai almanemesítés

A hazai almanemesítés, a korszerű növénynemesítés innovatív ágában, a rezisztens fajták előállításában ért el eredményeket. A legértékesebb fajták hazai, illetve Európai Közösségi szintű növényfajta oltalommal is védettek. Kiemelkedő értékük, hogy multirezisztensek, az almatermesztést veszélyeztető főbb kórokozókkal (varasodás, lisztharmat, tűzelhalás) szemben egyszerre mutatnak adott fokú rezisztenciát vagy toleranciát. Ezen túlmenően rezisztenciaforrásuk nem korlátozódik a világszerte általánosan használt génforrásokra, hanem egyedi, kárpát-medencei genetikai értékekre épül.

A vásárlói szokások változásában két olyan alapvető változás tanúi vagyunk, amelyre az alma gyümölcs jó válasz lehet. Egyik az egyre tudatosabb vásárlói magaratás, amely figyel az egészséges táplálkozásra. Az almafogyasztás ennek élményszerű, ízletes módja. A másik az élet minden terén jelentkező, így már a gyümölcsfogyasztásban is megjelenő divatok. Az egzotikus gyümölcsök méltó versenytársa lehet hazai termesztésből a különleges gyümölcsminőségű almák

(például piros gyümölcshúsú fajták), vagy magas hozzáadott értéket eredményező termesztési rendszerek bevezetését lehetővé tevő ellenálló almafajták termesztésbe vonása. Ilyen innovatív fajtákat regisztrált, illetve vizsgál állami elismerésre jelenleg is a NÉBIH.

A hazai alma szaporítóanyag előállítás

A NÉBIH közhitelű nyilvántartást vezet a Magyarországon államilag elismert almafajtákról. Itt megtalálható valamennyi fajta azonosítására alkalmas fajtavizsgálat eredménye. Ezen túlmenően a NÉBIH az EK Közösségi Növényfajta Hivatalának alma fajtavizsgálatra megbízott és akkreditált vizsgáló hatósága. Vizsgálati eredményeit átveszik és ennek alapján Európai Közösségi szintű oltalomban is részesülhetnek. Ez nemesítőink számára hatékony hozzáférést biztosít közösségi nemesítői jogokhoz; egyúttal jó hozzáférést tesz lehetővé a hazai termesztők számára a versenyképességet biztosító, innovatív, valódi újdonságértékkel rendelkező almafajtákhoz. Így az elmúlt években négy hazai nemesítésű almafajta részesült Európai Közösségi szintű növényfajta-oltalomban a NÉBIH fajtavizsgálati eredménye alapján. Ezek a hazai alma fajtaújdonságok a Cordelai, Hesztia, Karneol és Rodonit.

A hazai alma szaporítóanyag előállítás adatai is tükrözik az almafajták rendkívüli gazdagságát. Az elmúlt években tájfajtaként elismert, újra szaporításba került fajtákkal együtt az elmúlt öt évben 160 különböző almafajtából és klónból állítottak elő oltványokat a hazai faiskolák. Az előállított oltványmennyiség évente 1,1-1,2 millió darab között alakult.

A faiskolákban előállított oltványmennyiségen belül 2010. és 2016. között 60%-ról 88%-ra nőtt a certifikált kategóriában előállított oltványok aránya. A hazai certifikált oltványok a szigorú ellenőrzési követelményeknek köszönhetően fajta, egészségi állapot és minőség tekintetében is biztonságos alapanyagot jelentenek az ültetvénytelepítőknek.

Az előállított almaoltványoknak természetesen túlnyomó többségét az árutermelést szolgáló fajták tették ki, de a speciális igényeket szolgáló tájfajták, házikerti fajták is megtalálhatók a hazai faiskolák kínálatában.

A NÉBIH által kiadott új gyümölcsültetvény telepítési engedélyek alapján a tíz évvel korábbihoz képest jelentős elmozdulás látható a fajtahasználatban. Sajnálatos, de a fajta termesztési és tárolási problémái miatt érthető, hogy az egykor híres, valóban kiváló ízű és beltartalmú Jonathan fajta eltűnik az árutermelő ültetvényekből. Az almatermelők egyre nagyobb arányban a rezisztens fajták termesztésében látják a jövőt. Ezek a fajták az alacsonyabb növényvédő szer használatnak köszönhetően olcsóbban és kisebb környezetterheléssel termesztethetők.

A rezisztens fajtákon belül is fajtaváltás tapasztalható. A korábban elsősorban ipari feldolgozásra alkalmas fajták mellett megjelentek és a telepítésekben egyre nagyobb részarányban szerepelnek a frissfogyasztás igényeit is tökéletesen kielégítő rezisztens fajták.

nébih